

DUHOVNI POGLEDI:

NADOSMO ČOVJEKA.*

Kad se u onim kaotičnim vremenima četvrtog desetljeća, koja su u malom izabranom narodu počela lomiti staro, a teškom mukom radati novo, — kad se u tim vremenima na kršnim obalama Jordana pojavio — Krist, sve su lojalne duše instinktivno osjetile, da je to onaj, koga svi očekuju. Da je to čovjek, koji će stvoriti nove ljude i nova vremena, jer će osloboditi duše od formalizma bez duše, a osvojiti ih iznutra zakonom ljubavi nutarnje i vanjske; jer će osloboditi tijela od ugnjetavanja i pljačke, jer će izjednačiti ljude u jednome bratstvu i jednome očinstvu, bratstvu sviiju u jednome Kristu, djetinjstvu sviiju u jednome Ocu; jer će On istini krčit staze i onda, kad je budu svi zatrpavali, jer će laži skidati veo i onda, kad se bude zlorado krasila namještenim okrajcima istine; jer će Pravdu braniti i onda, kad toga radi sam bude morao podnositi najveću nepravdu, a nepravdu žigosati i onda, kad se bude zlonamjerno kitila umjetnim cvijećem »zakonske« pravde.

★

I kada se stoga Krist, ta inkarnacija Istine i Pravde, umiješao među one izraelske množice, koje su se gladne Pravde i žedne Istine gomilale i zbijale oko onoga, koji je bio jeka pogažene pravde starih vjekova, najpravedniji od pravednika umirućega Zavjeta, oko Ivana Krstitelja, Ivanovo ga je — nutarnjom pravdom pročišćeno oko, odmah prepoznalo, i nazvalo najpravijim imenom: jaganjcem, koji oduzima sve grijeha, sve nepravde svijeta!»

Prepoznalo Ga je odmah i ono djevičanskom čistoćom iskristalizovano oko mladog i dubokoumnog Zebedejeva sina — Ivana, kao i životom prokušano oko iskusnog i već zrelog muža Andrije. Obojica se odmah prvi dan prikučiše Kristu — isprva malo plašljivo i malo nespretno — pitaju tobože za stan: »Učitelju, gdje stanuješ«, jer ne znaju kako bi započeli razgovor s tim neobičnim čovjekom, koji ih tako nadmašuje, a ujedno tako priući. Na njegov poziv: »d o d i t e i v i d i t e«, dođoše k njemu i ostadoše kod njega cio onaj dan. Taj je historijski dan, taj dan prvoga sastanka s utjelovljenim Logosom, tako duboko potresao cijelim bićem mladoga Ivana, da mu je još u sijedoj starosti, kad je drhtavom rukom a mladenačkom ljubavlju nizao reške svojeg genijalnog Evandjelja, bio taj prvi susretaj sa Svijetlom, »koje obasjava svakog čovjeka«² — sujež kao cjelov prve zore, tako sujež, da se još u iznemoglim staračkim godinama točno sjećao sata, u koji je prvi puta došao u osobni dodir s utjelovljenim Bogom: »a bijaše to oko desete ure« po istočnom, t. j. oko četiri sata poslije podne.³

* Konferencija dana na zagrebačkoj Radio - Stanici, dne 18. III. 1938.

¹ Iv. I, 29.

² Iv. I, 9.

³ Iv. I. 39.

Zreloga i mirnoga Andriju je taj prvi razgovor tako zakvatio, njegovu poštenju i njegovoj lojalnosti je bilo tako očevidno, da se tu nalazi sučelice Onome, koga vjekovi očekuju, da je odmah pošao do svog vatrenog brata Simona: »Nadosmo Mesiju.« I Simonova prostodušna velikodušnost odmah raspoznaje Mesiju i predaje se Kristu, a Krist u Simonu čita neizrecivu odanost u vjernosti — i unatoč predviđenom površnom zatajenju — imenuje ga Petrom, jer u njemu gleda Stijenu, na kojoj će »sagraditi Crkvu svoju, koju ni vrata paklena«, ni lomljava vjekova, ni epigonstvo raznih kategorija — ne će slomiti.⁴

I Filip je u onom Kristovom »Podi za mnom« prepoznao glas, koji govori onome, što je najdublje u čovjeku, koji zove na žrtvu da vrati — puninu. Sumnjičavi Natanael, koji još misli, da se i u Božjim računima knjiže obziri regionalnih predrasuda — isprva se doduše susteže: »Zar iz Nazareta može da dođe što dobra.« Filip mu kao dobar psiholog, koji zna da se predrasude ne razoružavaju razlozima — jer su bezrazložne — nego samo činjenicama, kratko dobacuje »D o d i i v i d i.« Kad se Natanael približio da vidi: Krist je odmah uočio, da se njegovo privremeno sustezanje i protivljenje ne osniva na nutarnjoj neiskrenosti duše već na magli baštinjenih predrasuda. Njega tu magla ne zadržava On kroz nju prozrijeva lojalnu dušu i nju otkriva: »Evo zaisla Izraelca, u kom nema lukavštine.« Natanael zapanjen pronicavošću tih neobičnih očiju najprije smeten pita. »O d a k l e m e p o z n a j e š«, a onda iza primljenog odgovora svom neposrednošću svoje duše kliče: »Učitelju, Ti si Sin Božji.«⁵

Sakupljač službenih prireza i nameta Matej ili Levi, komu utjerani novci i naslagani računi nisu sapeli duše, ni otupili osjećaja pravde, ustaje i ostavlja sve — i dobit i mogućnost nove dobiti — ostavlja sve, čim se kraj njegove carinarnice pojavio Onaj, o kome je sve onih dana u Kafarnaumu govorilo. Čim mu se svojim dugim toplim pogledom prikućio do u dno duše, čim mu je glasom vode i prijatelja šapnuo: »P ò d i z a m n o m.« I taj zreli muž, taj čovjek računa i financija: »ustade, ostavi sve i pòde za Njim.«⁶

★

Polazili su za njim učenici i ostavljali sve, gurale se za njim množice, pa i onda, kad je toga radi trebalo za Njim u uruču vlet gladne pustinje, jer su svi osjetili strujanje velike neizrecive dobrote iz pojave toga čovjeka.

Osjećali su, da se nalaze u prisutnosti čovjeka, koji čovjeka i sve u čovjeku i čovjekovu životu razumije, razumije — s ljubavlju.

On veliki prorok i auktoritativni Učitelj kao obični uzvanik dolazi na svadbu u Kani, razumijeva nepriliku ukućana, pravi čudo, da se ljudi provele, da domaćinu riješi neugodna položaja.

U Petrovoj kući poslovi zapinju, jer Simonovu punicu vrućica muči. On dolazi, zapovijeda groznici, ova ju ostavlja i žena se vraća marnoj brizi oko svojih domaćih.⁷

⁴ Iv. I, 40, 18, 17; Mt. 16, 18.

⁵ Iv. I, 47.

⁶ Lk. 5, 6.

⁷ Lk. 4, 38.

Nad pokleknutog gubavca ruku blago pruža, dotiče se onog, oko koga sve u lukovima bježi: Prijatelju, »očisti se«. I odmah guba spade s njega,« danas s njeja sutra s druge desetorice izgrizanih živih lješeva, danas bijele krpe s iznakaženih tjelesa- sutra crne mrlje s ispaćenih duša. Danas gubavoga najprije izvana oslobada: »Hoću očisti se«, sutra će uzetome najprije nutarnju uzetost odstraniti: »Čovječe, oprošteni su ti grijesi tvoji«, da ga odmah zatim i naizvana oslobodi: »Ustani uzmi postelju svoju i podi kući.«⁸

On razumije bolne osjećaje majčina srca, koje se bespomoćno kida nad patnjama mučene kćeri: Kananejku odbija, jer je on lično poslan samo djeci Izraela, ali majku uslišava, majku, koja onako ponizno i osvajalački moli: »Gospodine i psići jedu pod stolom od djetinjih mrvica«: majci — ozdravljenu kćer vraća.⁹

On razumije bolno previranje roditeljske duše, kad se nad prekinutim dahom svog poroda lomí. Njemu se sažalila ona osamljenost udovice iz Naima, koja poput raskoljenog stabla ostade bez grane. Ženo ne plači. Ne plači, život stoji kraj tebe. I vječna mladost pristupa k mladiću: »Mladiću tebi velim — ustani« i onaj, koji je čas prije bio u naručaju smrti — vraća se na život.

I kad se prijateljska kuća Marte i Marije zavila u crno, On ne prikriva svojeg nutarnjeg uzbuđenja, svojih suza nad gubitkom dragog prijatelja i žalošću ucviljenih sestara. On plače i miješa svoje suze s našima, da našoj boli bude utjeha, da našoj tuzi bude vedrina. On se moli potresno moli, nama daje primjer tople djetinjske molitve, koja sve može, koja sve zacjeljuje: »Oče . . . zahvaljujem Ti, što si me uslišao . . . Lazare izidi napolje . . .« I onaj, koji je bio mrtav izlazi živ: prijatelj uskrsava prijatelja.

A njegovi su prijatelji svi, svi. Svi što trpe, svi to dobro osjećaju. Pod konac svijetlih istočnih dana, kad sunce za smirene već sjeda horizonte, kad prestaju poslovi i dnevno naučavanje, tad izmiljuju gusti rojevi bolesnika, kupe se — i kupe ih oko Njega — a On kruži između njih, nadojva se nad njih, blagoslavlja i iscjeljuje . . .

On razumije čovjeka i sve što je u čovjeku. I kad gomile gladne njegove riječi, i žedne njegove oslobodilačke istine idu za Njim i ostaju s Njim u pustinji, On hrani njihove duše, ali ni njihova tijela ne izgladnjuje. Njemu je žao tog dobro umornog naroda: on čudom hrani ta poŕtvozna tjelesa, da još vjernije služe iskrenim dušama.

★

Da Krist je ljubio čovjeka, i sve što je u čovjeku, i zato je njegov najveći apostol za njegov dolazak i rekao: »pojaviła se dobrota i čovječnost našega Spasitelja«; zato ga je i nazvao najispravnijim izrazom: *theos filantropos*, da, on je bio najveći filantrop, jer je bio Bog, koji je ljubio čovjeka, Bog: Čovjeko-ljubac.

★

Taj je Bog bliz, tako bliz i našim dušama: on i nas razumije i sve u nama, on i nas ljubi i sve što je lojalno, ravno i istinski čovječansko u nama.

Stj. Tomislav Poglajen D. I.

⁸ Lk. 5, 12, 17.

⁹ Mk. 7, 28.